

ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ ХУДОЖНІХ ОБРАЗІВ У НІМЕЦЬКИХ БАЛАДАХ

Гнатенко Н. М., студ. гр. ПР-93,
Чепелюк А. Д., ст. викл. СумДУ

У сучасних філологічних дослідженнях балада визначається як "жанр ліро-епічної поезії фантастичного, історично-героїчного або соціально-побутового характеру з драматичним сюжетом". Балада бере свій початок у танцювально-хоровій пісні середньовічної поезії Західної Європи і має чітку строфічну структуру. Згодом вона перетворюється на епічну, таким чином виникає народна балада. У ній поєднуються три основні види поезії, а саме – епіка, лірика і драма.

Жанр народної балади формувалася в Німеччині протягом XI-XVI ст. Звичайним позначенням для балад і пісень було в той час слово *Lied* – "пісня". Поняття *Volkslied* – "народна пісня" було вжито Гердером на початку 1770-х років і з того часу увійшло в широкий вжиток. Слово *Ballade* – "балада", хоча і зустрічається вже в XVI ст. для позначення французьких балад, ще аж ніяк не співвідноситься з широко поширеною групою народних пісень, які зараз називаються німецькими народними баладами. По-справжньому слово і поняття *Ballade* прийшло в Німеччину в XVIII ст. як переклад англійського *ballad* і стало позначати новостворювані літературні вірші в дусі старих народних епічних пісень, як і слово *Romanze* – "романс", яке прийшло в німецьку мову з іспанської через французьку. На межі XVIII і XIX ст. поняття *Ballade* і *Romanze* практично не розрізняються і лише в XIX ст. Гегель робить спробу розмежувати їх теоретично, а Гейне – художньо [1, 10].

Народна балада являє собою лише частину потужного пласта народної пісні, що включає в себе трудову, календарно-обрядову, міфологічну, епічну, історичну, ліричну, любовну, жартівливу – селянську та міську, солдатську та робочу, хороводну та танцювальну. В особливий розряд народної пісні балада виділяється не випадково: вона являє собою осередок найважливіших духовних категорій народу, в середовищі якого вона створюється. В баладі розгортається повний спектр народного буття в його дієвому, драматичному відбитті.

Художній вплив народної балади у влучній точності слововживання, в простоті положень і ситуацій, з яких виростають нерозв'язні, здебільшого трагічні, конфлікти. У більшості своїй ці конфлікти мають не випадковий, але соціальний, станово-

психологічний, обумовлений суспільним буттям і свідомістю характер [2, 305].

Стилістика німецької балади прослідковується на багатьох рівнях, виконуючи функцію естетичну, функцію художнього впливу на читача або слухача. Художній образ – форма відбиття дійсності в мистецтві, конкретна, й разом з тим узагальнена картина людського життя. Образи в баладах створюються за допомогою цілого ряду художніх засобів мови, таких як метафора, порівняння, звуконаслідування, епітети, повтори, риторичні запитання і т.д. Саме вони формують літературний твір, готовий до сприймання та розуміння читачем. Характерними для балади є діалогічна форма викладення сюжету, де герої, як правило, звичайні люди, які потрапляють у надзвичайні ситуації, що вимагає від них спонтанних дій, у яких розкриваються їх внутрішні якості.

Велике значення у баладах має зображення природи: *Nacht und Wind* в баладі „*Erlkönig*“, *der Wald* в баладі „*Der Mädchenmörder*“ підсилюють трагізм подій, є втіленням злих сил, з якими людині доводиться вступати в боротьбу. З іншого боку, поетичне зображення природи є контрастом до трагічних подій, наприклад: *.....zwischen Berg und tiefen Tal* in „*Wassermanns Frau*“, *... auf dem hohen Berge* „*Graf und Nonne*“; *.... über das Meer* „*Maria und der Schiffmann*“, *...in den grünen Wald spazieren gehen* „*Der verwundete Knabe*“ і т. д., а повтори цих описів природи натякають на неминучу трагічну розв'язку.

Цінною є і пісенна форма вираження балади, наявна в ній ритміка, лад, фонетичні засоби впливу. Важливим жанровим аспектом балади є не лише її буття як епічного твору у вигляді пісні, а більше внутрішня форма — принципи побудови образу, характер передачі змісту, сам підхід до поетичного відображення життєвого досвіду. Точність вираження, влучність у застосуванні художніх засобів та тропів, стрімкий розвиток подій, і в той же час експресивність, драматизм – ось найголовніші ознаки німецької балади, завдяки яким вона має такий сильний вплив на аудиторію.

1. Гугнин А. *Немецкая народная баллада: Сборник*. На нем. яз. – М. : Радуга, 1983. – 415 с.
2. Науменко А. М. Від рецепції через інтерпретацію до аналізу / А. М. Науменко // *Нова філологія*. – 2000. – №1. – С. 305.

Соціально-гуманітарні аспекти розвитку сучасного суспільства : матеріали Всеукраїнської наукової конференції викладачів, аспірантів, співробітників та студентів факультету іноземної філології та соціальних комунікацій, м. Суми, 19-20 квітня 2013 р. / Відп. за вип. В.В. Опанасюк. — Суми : СумДУ, 2013. — Ч.1. — С. 83-84.